

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25CoP/41/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4220202112
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Vacková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4220202112.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Vackovej a členiek senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a JUDr. Márie Malíkovej v právnej veci navrhovateľky - manželky: C. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. R. XXX/XX, XXX XX A. O., a manžela: E. R., nar. XX.XX.XXXX, A. O., t.č. X. K. K., o rozvod manželstva, o odvolaní manžela proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 24. septembra 2020 č.k. 18Pc/38/2020-46 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1.1. Súd prvej inštancie rozsudkom rozviedol manželstvo účastníkov konania uzavreté dňa XX.XX.XXXX v U. A. O., zapísané v knihe manželstiev M. úradu A. O., vo zväzkF. ročník XXXX, stranQ., pod poradovým číslom X.. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie právne zdôvodnil ustanoveniami § 18, § 23 ods. 1, 2 Zákona o rodine, § 52 Civilného mimosporového poriadku.

1.2. Zistil, že účastníci konania uzavreli manželstvo dňa 05.01.2019 v obci A. O.. Z ich manželstva deti nepochádzajú. U oboch ide o prvé manželstvo. Manželia mali posledné spoločné bydlisko u manželkiných rodičov v obci A. O.. Z výsluchu manželky vyplynulo, že po uzavretí manželstva sa vzťahy s manželom postupne zhoršovali. Manžel nepracoval poriadne a požíval alkohol. Pred vstupom do manželstva toto manželove správanie nespovorovala. K manželovi už nič necíti, nechce s ním žiť v manželstve. Manželka má už dva mesiace nadviazaný nový partnerský vzťah. Manžela nechce ani vidieť. V spoločnej domácnosti s manželom žili do augusta 2019 u jej rodičov. Manžela z domácnosti vyhodila, pretože ukradol jej matke peniaze a prepil ich. Odvtedy spolu ani nehospodária ani sa intímne nestýkajú. Manžel s rozvodom nesúhlasil. Vyjadrenia manželky o tom, že bol závislý na alkohole a nepracoval považoval za klamstvá. Podľa neho ho manželka len využila, chcela sa obohatiť na jeho účet. Bola závislá od hazardných hier. On sa snažil pracovať a zarábať peniaze. Počas spoluzitia s manželkou nepil, začal až potom ako sa odsťahoval zo spoločnej domácnosti dňa 31.08.2019. Odsťahoval sa, pretože manželka prehrala 9.000 eur na automatoch a svojej dcére z predchádzajúceho vzťahu vybrala z účtu peniaze. Potvrdil, že intímne sa nestýkali od jeho odchodu zo spoločnej domácnosti. Manžel sebe vyčítal zlyhanie v tom, že odišiel zo zamestnania a manželke všetko odpúšťal. Manželku však napriek všetkému stále ľúbi a chce dať manželstvu šancu. Manželstvo sa snažil zachrániť, manželke volal, písal. Manžel sa aktuálne nachádza vo výkone trestu odňatia slobody za trestné činy krádeže a neoprávneného vyrobenia a použitia platobného prostriedku. Súčasne mu bolo nariadené aj ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou. Manželka priznala problémy so závislosťou od hazardných hier pred vstupom do manželstva. Bola v súvislosti s tým aj odsúdená na trest odňatia slobody s

podmienečným odkladom. Zo závislosti sa lieči u psychiatra. Je pravda, že manžel jej po odchode z domácnosti písal, volal, vyhrážal sa keď ešte mala podmienku. Povedal, že ju udá, že ďalej hrá.

1.3. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd prvej inštancie k záveru, že rozvod manželstva je dôvodný. Vzťahy medzi manželmi sú tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia. Manželstvo je len formálnym zväzkom, neplní dlhodobo žiadnu svoju funkciu. Manželia netvorí harmonické životné spoločenstvo. Manželia nežijú dlhodobo v spoločnej domácnosti, navzájom sa o seba nestarajú, nepomáhajú si, nestoja pri sebe, nepodporujú sa, nie sú si verní. Manželka má už nadviazaný iný vzťah, žije nový život. Manžel je vo výkone trestu. Nehospodária spolu, intímne sa nestýkajú v dôsledku ukončenia spolužitia. Majú voči sebe výrazne negatívne postoje. Napriek tomu manžel chce manželstvo zachovať. Príčinu rozvratu manželstva manžel vnímal inak ako manželka, snažil sa poukázať na chyby manželky. Oboja manželia obviňovali druhého zo zlyhania v manželstve. V manželstve došlo v dôsledku protispoločenského konania u oboch manželov k vzájomným nedorozumeniam, hádkam, konfliktom, rozdielnym názorom a postojom a minimálne zo strany manželky k citovému odcudzeniu nezlučiteľnému s ďalším trvaním manželstva. Príčinu rozpadu manželstva videl v tom, že manželia niesli so sebou povahové vlastnosti, ktoré sa prejavili v protispoločenskom konaní oboch a ktoré nedostatočne spoznali, resp. sa s nimi nevedeli vyrovnáť počas manželstva, a na čo nadviazalo ich odcudzenie. Navyše manželka jednoznačne vylúčila záujem o zotrvanie v nefungujúcom manželstve z objektívnych príčin. Konštatoval, že manželstvo je zväzok muža a ženy založený na dobrovoľnosti a nikoho nemožno nútiť v manželstve proti jeho vôli zotrvať. Vzhľadom na túto skutočnosť a vzhľadom na to, že manželstvo je vážne rozvrátené a nemožno očakávať obnovenie jeho funkcií manželstvo rozviedol.

1.4. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Manžel podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie a žiadal, aby mu odvolací súd ešte dal šancu. Tvrdil, že manželku stále miluje. To, že pil sa nezakladá na pravde. Tvrdil, že boli porušené jeho práva na dokazovanie, keďže navrhol, že si zaobstará vyjadrenie od bývalých zamestnávateľov, že nedostal výpoveď pre alkohol, čo mu nebolo zo strany súdu prvej inštancie umožnené. Upozornil, že manželka má závislosť na hazardných hrách, ale súd prvej inštancie lustraval len jeho a nie manželku. Akoby len on bol zlý človek, lebo je vo výkone trestu, a nie manželka. Chcel len, aby manželka prestala hrať hazardné hry a to nie je vyhrážanie. Bolo mu odopreté právo na obhajcu. Súd prvej inštancie nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci. Chcel, aby bola vymenená sudkyňa, nakoľko je voči nemu zaujatá.

3. Navrhovateľka v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedla, že je s rozhodnutím spokojná, v manželstve nemieni ďalej zotrvať. Chce sa rozvieť, vyše roka nežijú v spoločnej domácnosti, nemajú nič spoločné ani deti, ani majetok. Má novú známosť, s ktorou plánuje budúcnosť.

4. Manžel v následnom vyjadrení s vyjadrením navrhovateľky nesúhlasil a zotrval na svojom tvrdení, že boli porušené jeho procesné práva. Žiadal, aby odvolací súd vec vrátil na súd prvej inštancie.

5. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané účastníkom konania v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 94 CMP, 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, viazaný rozsahom odvolania (§ 65 CMP), neviazaný dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), prejednal odvolanie navrhovateľa bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) s verejným vyhlásením rozhodnutia (§ 219 ods. 3 CSP), pretože nepovažoval za potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 68 CMP). Dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav veci a vyvodil z neho aj správny záver, preto napadnutý rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

6. Konanie o rozvod manželstva je upravené v Civilnom mimosporovom poriadku zákonom č. 161/2015 Z.z. účinnom od 01.07.2016. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

8.1. Manžel v odvolaní namietal porušenie svojho práva na dokazovanie a práva na obhajcu. Z uvedeného vyplýva, že namietal vadu konania spočívajúcu v porušení jeho práva na spravodlivý proces

(§ 365 ods. 1 písm. b) CSP), preto odvolací súd skúmal, či súd prvej inštancie konanie nezaťažil namietanou vadou.

8.2. Odvolací dôvod vymedzený v ustanovení § 365 ods. 1 písm. b) CSP je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručuje v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj článok 46 a nasl. Ústavy SR a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.). Do obsahu práva na spravodlivý proces patrí právo na prístup k súdu, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, právo vyjadriť sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vyporiadanie sa zo všetkými relevantnými skutočnosťami súdom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia a právo na preskúmanie rozhodnutia. Hoci porušenie ktoréhokoľvek čiastkového práva strany sporu predstavuje pochybenie súdu, o naplnenie tohto odvolacieho dôvodu pôjde vtedy, keď postup súdu znemožňuje realizáciu procesných práv strany sporu dosiahne takú mieru, ktorá odôvodňuje záver, že v konaní došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.3. Manžel tvrdil, že navrhoval, že si zaobstará vyjadrenie od bývalých zamestnávateľov, že nedostal výpoveď pre alkohol, čo mu nebolo zo strany súdu prvej inštancie umožnené a bolo mu odopreté právo na obhajcu. Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie doručil návrh manželovi spolu s predvolaním na nariadené pojednávanie a s poučením o procesných právach a povinnostiach, z ktorého okrem iného vyplývalo, že sa môže dať zastúpiť zvoleným zástupcom a má právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo Centrom právnej pomoci. Manžel reagoval podaním, v ktorom jednak požiadal o predvedenie na pojednávanie z dôvodu väzby, a jednak sa k návrhu vyjadril, pričom žiadne návrhy na dokazovanie neuviedol. V ďalšom podaní uviedol, že pracuje na stanovisku bývalých zamestnávateľov, aby vyvrátil tvrdenie navrhovateľky o jeho závislosti na alkohole. Zároveň z uvedeného dôvodu žiadal o odročenie pojednávania nariadeného na deň 24.09.2020. Súd prvej inštancie následne oznámil manželovi, že pojednávanie sa uskutoční. Na pojednávanie dňa 24.09.2020 bol manžel predvedený, vo vyjadrení zotrval na svojom nesúhlase s rozvodom manželstva, následne bol vypočutý. V priebehu pojednávania žiadne návrhy na dokazovanie nepredložil ani neoznačil, ani neoznámal súdu, že si zvolil zástupcu z radov advokátov či požiadal o zastúpenie Centrom právnej pomoci. Na základe uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že zo strany súdu prvej inštancie nedošlo k takému nesprávnemu postupu, v dôsledku ktorého by došlo k porušeniu práva manžela na spravodlivý proces. V civilnom konaní, či už sporovom, alebo mimosporovom, nie je zakotvené právo účastníka konania na obhajcu, ale právo zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci. O týchto právach bol manžel súdom prvej inštancie poučený, ale nevyužil ich. Navyše manžel v konaní nenavrhol vykonať žiadne dôkazy.

8.4. Odvolací súd nezistil namietanú vadu konania, pre ktorú by bolo potrebné napadnutý rozsudok zrušiť, preto pristúpil k meritórnemu prejednaniu veci.

9.1. Predmetom konania v danej veci bol rozvod manželstva, ktoré bolo uzatvorené dňa XX.XX.XXXX v U. A. O., zapísané v knihe manželstiev M. úradu A. O., vo zväzkF., ročník XXXX, strana X, . pod poradovým číslom X..

9.2. Navrhovateľka podala návrh na rozvod manželstva, v ktorom ako hlavný dôvod uviedla nezhody medzi manželmi, ktoré boli častým požívaním alkoholických nápojov manželom z dôvodu, že prestal pracovať. Ďalej rozličné povahové vlastnosti a názory na život. Preto sa manžel so spoločnej domácnosti odťahoval, nehospodária spolu, nemá záujem obnoviť spolužitie. Neskôr na svojom návrhu zotrvala a dôvodila aj nadviazaním nového partnerského vzťahu.

9.2. Manžel vo vyjadrení s návrhom nesúhlasil. Tvrdil, že manželku ľúbi, váži si ju a nikdy sa neprevinil. Namietal, že nie alkohol, ale mimomanželský vzťah manželky ich rozdelil. Manželka minula peniaze z účtu, kde chodili aj jeho výplaty, aby uspokojila svoju závislosť na hazardných hrách.

9.3. Súd prvej inštancie manželstvo účastníkov konania rozviedol. Na odvolanie manžela bol rozsudok súdu prvej inštancie predmetom skúmania odvolacím súdom.

10. Podľa § 18 Zákona o rodine, manželia sú si v manželstve rovní v právach a povinnostiach. Sú povinní žiť spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, starať sa spoločne o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie.

11. Podľa § 23 ods. 1 Zákona o rodine, súd môže manželstvo na návrh niektorého z manželov rozviesť, ak sú vzťahy medzi manželmi tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia.

12. Podľa § 23 ods. 2 veta prvá Zákona o rodine, súd zisťuje príčiny, ktoré viedli k vážnemu rozvratu vzťahov medzi manželmi, a pri rozhodovaní o rozvode na ne prihliada.

13. Odvolací súd posudzujúc napadnutý rozsudok z hľadiska súdom prvej inštancie zisteného skutočného stavu a citovaných zákonných ustanovení, dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal vo veci v dostatočnom rozsahu dokazovanie potrebné pre zistenie rozhodujúcich skutočností, po vykonanom dokazovaní správne vyhodnotil zistený skutočný stav a vyvodil z neho správny právny záver. V konaní mal jednoznačne preukázané, najmä z vyjadrení účastníkov konania, že vzťahy medzi manželmi sú tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia. Manželia nežijú dlhodobo v spoločnej domácnosti, navzájom sa o seba nestarajú, nepomáhajú si, nestoja pri sebe, nepodporujú sa, nie sú si verní, keďže manželka má už nadviazaný nový partnerský vzťah. V dôsledku ukončenia spolužitia manželia spolu nehospodária a intímne sa nestýkajú. Hoci manžel chce manželstvo uchovať, navzájom majú voči sebe výrazne negatívne postoje a vnímajú príčinu rozvratu manželstva každý inak, pričom vzájomne obviňovali druhého zo zlyhania v manželstve. Súd prvej inštancie poukázal najmä na skutočnosť, že v dôsledku protispoločenského konania u oboch manželov došlo v manželstve k vzájomným nedorozumeniam, hádkam, konfliktom, rozdielnym názorom a postojom a minimálne zo strany manželky k citovému odcudzeniu nezlučiteľnému s ďalším trvaním manželstva. Príčinou rozpadu manželstva videl v tom, že manželia niesli so sebou povahové vlastnosti, ktoré sa prejavili v protispoločenskom konaní oboch a ktoré nedostatočne spoznali, resp. sa s nimi nevedeli vyrovnáť počas manželstva a na čo nadviazalo ich odcudzenie. Navyše manželka jednoznačne vylúčila záujem o zotrvanie v nefungujúcom manželstve z objektívnych príčin. Z uvedených dôvodov dospel k záveru, že manželstvo účastníkov je vážne rozvrátené a nemožno očakávať obnovenie jeho funkcií, preto ho rozviedol. Odvolací súd sa s uvedeným záverom v celom rozsahu stotožnil, preto napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil. Zároveň odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie rozsudok aj v dostatočnej miere a správne tak po právnej, ako aj skutkovej strane odôvodnil, s ktorým odôvodnením sa v plnom rozsahu stotožnil a preto na správnosť týchto dôvodov ďalej iba poukazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

14.1. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd dodáva, že manželstvo je v zmysle § 1 ods. 1 Zákona o rodine, zväzok muža a ženy, ktorý vzniká na základe ich dobrovoľného a slobodného rozhodnutia uzavrieť manželstvo. Zotrvanie v manželskom zväzku vyžaduje záujem zo strany oboch manželov a nie je možné ani jedného z nich k pretrvaniu v manželstve nútiť, predovšetkým pokiaľ manželstvo neplní svoj účel. Pritom však musia byť splnené podmienky pre rozvod manželstva podľa Zákona o rodine. Všeobecnou hmotnoprávnou podmienkou rozvodu manželstva je existencia vážneho narušenia a trvalého rozvratu vzťahov medzi manželmi spôsobujúca nemožnosť plnenia účelu manželstva a kumulatívne neexistencia ďalšej perspektívy obnovenia manželského spolužitia. Existencia vážneho a trvalého rozvratu vzťahov medzi manželmi musí byť v príčinnej súvislosti s nemožnosťou naplňať ďalej účel manželstva. Predpokladá objektívnu existenciu rozvratu vzťahov bez ohľadu na subjektívne stanovisko manželov a na zavinenie niektorého z manželov. Objektívny rozvrat vzťahov znamená, že medzi manželmi je skutočný stav nasvedčujúci nemožnosti plniť účel manželstva, resp. rodiny založenej manželstvom.

14.2. V danej veci navrhovateľka nemá záujem na obnovení manželského spolužitia aj z dôvodu nadviazania nového partnerského vzťahu. Navyše manželia spolu nežijú, nevedú spoločnú domácnosť, nehospodária spolu ani sa intímne nestýkajú. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že vzťahy medzi manželmi sú vážne narušené a trvalo rozvrátené a manželstvo neplní svoj účel, pričom nie je reálny predpoklad reparácie týchto vzťahov do budúcnosti. Zohľadňujúc vyššie uvedené závery a tiež jednoznačný odmietavý postoj navrhovateľky k zotrvaniu v nefunkčnom manželstve, a to aj v priebehu odvolacieho konania, odvolací súd prijal záver, že odvolanie manžela nie je dôvodné.

15. Podstatou odvolania manžela bolo namietané v porušení jeho práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b) CSP), s ktorou námietkou sa odvolací súd vysporiadal v bode 8. Inak manžel poukazoval na skutkové okolnosti zistené súdom prvej inštancie vo vzťahu k neplneniu účelu manželstva účastníkov konania a tvrdil, že k rozvratu manželstva nedošlo jeho zavinením. K tomu odvolací súd iba opakuje, že všeobecnou hmotnoprávnou podmienkou rozvodu manželstva je existencia vážneho narušenia

a trvalého rozvratu vzťahov medzi manželmi spôsobujúca nemožnosť plnenia účelu manželstva a kumulatívne neexistencia ďalšej perspektívy obnovenia manželského spolužitia, a to bez ohľadu na subjektívne stanovisko manželov a na zavinenie niektorého z manželov.

16. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

17. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP a § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu. Vo veci ide o konanie podľa Civilného mimosporového poriadku, ktorý stanovuje, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, pokiaľ tento zákon neustanovuje inak, pričom žiadne ustanovenie upravujúce nárok na náhradu trov konania podľa CMP na danú vec nedopadá.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).